

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.018.04.2020

Pan

Jacek Watral

**Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Legnicy**

Dyrektor Powiatowej Stacji Sanitarno-
Epidemiologicznej w Legnicy

ul. Adama Mickiewicza 24

59-220 Legnica

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/087 – „Przeciwdziałanie dostępności nowych narkotyków”

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17, 50-044 Wrocław

T +48 71 711 83 00, F +48 71 711 83 50

lwr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Legnicy, 59-220 Legnica, ul. Adama Mickiewicza 24
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jacek Watral, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Legnicy, Dyrektor Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Legnicy, od 1 kwietnia 2014 r. (dalej także: PPIS albo Dyrektor PSSE)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Rozwiązania organizacyjne mające na celu przeciwdziałanie dostępności nowych narkotyków. 2. Działania w obszarze ograniczania dostępności nowych narkotyków. 3. Współpraca z innymi organami administracji publicznej w obszarze ograniczania dostępności nowych narkotyków.
Okres objęty kontrolą	Od 21 sierpnia 2018 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych ¹ (z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem oraz danych statystycznych z lat poprzednich).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontroler	Jakub Mucha, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/119/2020 z dnia 28 sierpnia 2020 r.

(akta kontroli str. 1-2)

¹ 17 listopada 2020 r.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Przyjęte w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Legnicy⁴ rozwiązania organizacyjne umożliwiały prawidłową realizację zadań z zakresu ograniczania dostępności nowych narkotyków w związku z nowelizacją⁵ ustawy dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii⁶.

Realizowane przez PSSE, w ramach posiadanych kompetencji, zadania przyczyniały się do ograniczenia dostępności nowych narkotyków. NIK wskazuje przy tym, że działalność Stacji w tym obszarze miała relatywnie niewielką skalę. Wynikało to z niskiej liczby wpływających materiałów mogących stanowić podstawę wszczęcia stosownych postępowań administracyjnych. Również przeprowadzone trzy kontrole punktów stacjonarnych, co do których istniało przypuszczenie, że mogą stanowić miejsca, w których wprowadzane do obrotu są środki zastępcze, nie skutkowało ujawnieniem takich produktów. Podobnie prowadzona z wykorzystaniem dostępnych zasobów analiza stron internetowych nie skutkowało ujawnieniem wytwarzania lub wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Ponadto pracownicy Stacji wywiązywali się z obowiązku przekazywania, poprzez system informatyczny oraz w formie raportów, informacji o wpływających do PSSE zgłoszeniach przypadków podejrzeń zatruc środków zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi. Stwierdzone, w sferze prowadzonych przez PPIS postępowań administracyjnych, nieprawidłowości, pomimo swojej istotności, nie miały w ostateczności wpływu na działania w zakresie ograniczania dostępności nowych narkotyków.

PPIS współpracował w ramach realizacji zadań z innymi organami administracji publicznej, przyczyniając się w ramach posiadanych kompetencji do ograniczenia dostępności nowych narkotyków.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Rozwiązania organizacyjne mające na celu przeciwdziałanie dostępności nowych narkotyków

Opis stanu faktycznego

1. W badanym okresie realizację zadań związanych z nadzorem obejmującym środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne Dyrektor PSSE powierzył Oddziałowi Higieny Pracy (dalej: Oddział Higieny Pracy).

Zgodnie z Regulaminem organizacyjnym Stacji, zakres tych zadań uwzględniał:

- a) do 6 maja 2019 r.⁸: [1] nadzór nad przestrzeganiem ustawowego zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych; [2] prowadzenie rejestrów dotyczących środków zastępczych: protokołów odebrania rzeczy ruchomej, protokołów z zastosowania przymusu bezpośredniego, protokołów pobrania próbek, zarządzeń zabezpieczenia;

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej także: PSSE albo Stacja.

⁵ Ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. poz. 1490). Dalej: ustawa nowelizująca.

⁶ Dz. U. z 2019 r. poz. 852, ze zm. Dalej: ustawa o PN.

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Zarządzenie Nr 08/DYR/16 Dyrektora PSSE w Legnicy z dnia 20 czerwca 2016 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Legnicy.

- b) od 7 maja 2019 r.⁹: [1] nadzór nad przestrzeganiem ustawowego zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych; [2] nadzór nad wytwarzaniem, przetwarzaniem, przerabianiem, przywozem, wywozem, wewnątrzwspólnotową dostawą lub wewnątrzwspólnotowym nabyciem oraz wprowadzaniem do obrotu nowej substancji psychoaktywnej; [3] prowadzenie rejestrów dotyczących środków zastępczych: protokołów odebrania rzeczy ruchomej; protokołów z zastosowania przymusu bezpośredniego; protokołów pobrania próbek; zarządzeń zabezpieczenia.

Zadania dotyczące nowych narkotyków powierzone były pracownikom Oddziału Higieny Pracy. Do kwietnia 2019 r. *Karty osobowe* pracowników w zakresie bezpośrednio związanym z tzw. nowymi narkotykami obejmowały obowiązek sprawowania nadzoru nad przestrzeganiem ustawowego zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych. W dniu 15 kwietnia 2019 r. PPIS zatwierdził kolejne *Karty osobowe*, które w zakresie bezpośrednio związanym z nowymi narkotykami zawierały zmodyfikowane zapisy, tj. formułowały następujące obowiązki: [1] nadzór nad wytwarzaniem, przetwarzaniem, przerabianiem, przywozem, wywozem, wewnątrzwspólnotową dostawą lub wewnątrzwspólnotowym nabyciem oraz wprowadzaniem do obrotu nowej substancji psychoaktywnej; [2] sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem ustawowego zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Obowiązki dotyczące nowych narkotyków zostały określone w ten sam sposób w kartach osobowych zatwierdzonych przez PPIS w kwietniu 2020 r.

Ponadto zadania w zakresie dotyczącym tzw. nowych narkotyków realizowała Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia składająca się z trzech pracowników. Zgodnie z obowiązującymi uregulowaniami wewnętrznymi do zadań tej komórki organizacyjnej należało m.in.: prowadzenie szkoleń metodycznych oraz związanych z realizacją programów oświaty zdrowotnej, udzielanie porad i konsultacji indywidualnych oraz udostępnianie pomocy dydaktycznych, dystrybuowanie materiałów edukacyjnych. Dane dotyczące realizacji tych zadań opisano w pkt. III.3 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli Tom I str. 3-4, 12-14, 32-185, Tom II str. 116, 120, 232, 241)

2. W PSSE nie sformalizowano (poprzez przyjęcie pisemnych regulacji wewnętrznych) sposobu prowadzenia działań w związku z utworzeniem międzyresortowego, zintegrowanego systemu przeciwdziałania zagrożeniom ze strony nowych substancji psychoaktywnych i środków zastępczych, o którym mowa w *Porozumieniu zawartym w dniu 26 listopada 2018 r. w Warszawie pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym, Komendantem Głównym Policji, Szefem Krajowej Administracji Skarbowej, Prokuratorem Krajowym, Komendantem Głównym Straży Granicznej i Głównym Inspektorem Farmaceutycznym o współpracy w celu sprawnego i skutecznego wykonywania zadań w zakresie przeciwdziałania wprowadzaniu do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych* (dalej: Porozumienie z 26 listopada 2018 r.).

(akta kontroli Tom I str. 3-4, 14, 32-185)

3. PPIS wskazał m.in., że do lipca 2019 r. dane w zakresie zatruc oraz podejrzeń zatruc środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi i zgonów

⁹ Zarządzenie Nr 08/DYR/19 Dyrektora PSSE w Legnicy z dnia 7 maja 2019 r. zmieniające zarządzenie Nr 8/DYR/16 z dnia 20 czerwca 2016 roku w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Legnicy oraz zarządzenie Nr 09/DYR/20 Dyrektora PSSE w Legnicy z dnia 19 sierpnia 2020 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Legnicy.

spowodowanych tymi zatruciami wprowadzano do systemu informatycznego SMIOD. Dyrektor PSSE stwierdził również, że do systemu SMIOD „Aktualnie wprowadzane są (...) jedynie prowadzone postępowania z zakresu nadzoru nad przestrzeganiem ustawowego zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych (...), natomiast nowy system – SMIOD2 przeznaczony został do monitoringu zatruć, podejrzeń zatruć i zgonów. Ponadto do końca 2019 r. pracownicy Stacji zobowiązani byli do dwukrotnego w ciągu miesiąca przekazywania danych w tym zakresie w formie sprawozdań do Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu (dalej: DPWIS). Od 2020 r. ustalono wymóg przekazywania do DPWIS tych danych jeden raz w miesiącu. Przekazywanie danych w formie elektronicznej (za pośrednictwem poczty elektronicznej) wynikało z wytycznych Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej we Wrocławiu (dalej: WSSE)¹⁰. Zadania PPIS w tym zakresie wykonywali pracownicy Oddziału Higieny Pracy.

(akta kontroli Tom I str. 4, 192-193, 243-274, Tom II str. 203, 209-216)

4. W latach 2017-2019 w trzech szkoleniach/konferencjach zewnętrznych (z wyłączeniem szkoleń prowadzonych przez WSSE dotyczących tematyki nowych narkotyków wzięło udział łącznie trzech pracowników Stacji, w tym: dwóch pracowników Sekcji Oświaty Zdrowotnej wzięło udział łącznie w trzech szkoleniach oraz jeden pracownik Oddziału Higieny Pracy wzięło udział w jednym szkoleniu¹¹.

Dodatkowo czterech pracowników Oddziału Higieny Pracy wzięło udział w latach 2018-2019 w trzech zorganizowanych przez WSSE szkoleniach, obejmujących tematykę tzw. nowych narkotyków¹². Po szkoleniach przeprowadzonych przez WSSE każdorazowo przeprowadzane były w Oddziale Higieny Pracy szkolenia wewnętrzne dla pracowników tej komórki organizacyjnej (w szkoleniach tych uczestniczyło łącznie siedmiu pracowników, a fakt zrealizowania szkoleń wewnętrznych dokumentowano w formie sprawozdań). Szkolenia wewnętrzne odbywały się od jednego do trzech dni po szkoleniach zrealizowanych przez WSSE.

(akta kontroli Tom I str. 4, 189-190, 201-226)

5. W Stacji nie wprowadzono pisemnych procedur/uregulowań ustalających sposób przechowywania w PSSE produktów zawierających nowe narkotyki, jak i transportu tych produktów.

Przeprowadzone w toku kontroli oględziny wykazały, że produkty stanowiące lub mogące stanowić środki zastępcze przechowywano w szafie metalowej w jednym z pomieszczeń, a dostęp zarówno do szafy, jak i do tego pomieszczenia nie był powszechny (pomieszczenie i szafa były zamykane na klucz).

Jak wskazał Dyrektor PSSE, w zakresie przechowywania, wprowadzono rozwiązania polegające na umieszczaniu zatrzymanych/otrzymanych środków do oznakowanej koperty, a następnie przekazywaniu do właściwej komórki organizacyjnej w celu umieszczenia w wyznaczonym miejscu przechowywania do zakończenia stosownych postępowań administracyjnych i przekazania innej jednostce albo zniszczenia tych produktów. Wskazał ponadto, że w celu zniszczenia środków zastępczych powoływana była komisja do realizacji tych czynności, a proces fizycznego niszczenia produktów następował komisyjnie w dwóch

¹⁰ [1] Pismo DPWIS z dnia 28 września 2018 r. (HP.9022.4.14.2018.AL); [2] Wytyczne Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu z dnia 22 października 2018 r. do planowania i działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa dolnośląskiego w 2019 roku; [3] Wytyczne Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu z dnia 21 października 2018 r. do planowania i działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa dolnośląskiego w 2020 roku.

¹¹ Przy czym w jednym szkoleniu/konferencji uczestniczyło od jednego do dwóch pracowników PSSE.

¹² W jednym szkoleniu brało udział od dwóch do trzech pracowników Stacji.

spalarniach uprawnionych do utylizacji odpadów medycznych. Dodał również, że mając na uwadze konieczność dostarczenia produktów do zniszczenia, pobierane one były przez członków komisji w dniu wyjazdu, a transport odbywał się samochodem służbowym. Dyrektor wskazał, że przyjęte tryby były stosowane przez pracowników Stacji.

Przeprowadzone badanie kontrolne wykazało, że pierwotne przekazanie tych materiałów do miejsca przechowywania w siedzibie Stacji odbywało się za pisemnym potwierdzeniem (badana próba objęła wszystkie przypadki wpływu w kontrolowanym okresie do PSSE produktów, tj. dwa przypadki). Dokumenty te były podpisane zarówno przez pracownika Oddziału Higieny Pracy – komórki organizacyjnej przekazującej produkty do przechowania, jak i kierownika komórki organizacyjnej Stacji przyjmującej produkty do przechowania.

Z kolei analiza kontrolna dokumentacji związanej ze zniszczeniem środków zastępczych w dwóch zbadanych sprawach wykazała¹³, że: [1] w jednym przypadku sporządzono adnotację o odbiorze produktów z miejsca ich przechowywania wskazując datę 26 czerwca 2019 r., [2] w drugim przypadku takiej adnotacji nie sporządzono. PPIS wskazał, że w każdym z ww. przypadków produkty zostały pierwotnie odebrane z miejsca przechowywania 25 czerwca 2019 r., ponieważ na dzień 26 czerwca 2019 r. Oddział Higieny Pracy ustalił z podmiotem zewnętrznym termin ich zniszczenia. Jednakże w dniu planowanego wyjazdu PSSE została telefonicznie poinformowana, że w związku z problemem z funkcjonowaniem spalarni nie będzie możliwe przeprowadzenie czynności zniszczenia. W związku z powyższym produkty zostały ponownie, w ramach tych samych pism, którymi przekazano je do zabezpieczenia (tj. odpowiednio z dnia 28 grudnia 2018 r. i 24 maja 2018 r.), przekazane do właściwej komórki organizacyjnej PSSE i zdeponowane. Dyrektor PSSE dodał również, że środki zostały ponownie odebrane w dniu 11 lipca 2019 r., tj. nowej dacie zniszczenia, uzgodnionej z podmiotem zewnętrznym. Potwierdził przy tym, że czynność ta nie została udokumentowana. Zniszczenie produktów nastąpiło 11 lipca 2019 r.

(akta kontroli Tom I str. 4, 190-191, 227-238, Tom II str. 62-70, 117, 122, 231-232, 238-240, 242)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Przyjęte w PSSE rozwiązania organizacyjne umożliwiały prawidłową realizację zadań z zakresu ograniczania dostępności nowych narkotyków w związku z wejściem w życie ustawy nowelizującej. Problematyka nowych narkotyków została uwzględniona w uregulowaniach wewnętrznych PSSE. Ponadto w siedzibie Stacji wyznaczono miejsce do przechowywania produktów stanowiących lub mogących stanowić nowe narkotyki w sposób zabezpieczający przed nieuprawnionym dostępem. Niemniej w zakresie związanym z deponowaniem w siedzibie PSSE i transportem tych produktów nie wprowadzono pisemnych procedur, a niektóre z przedmiotowych czynności nie znajdowały odzwierciedlenia w dokumentacji Stacji.

¹³ W jednym przypadku zniszczeniu podlegały produkty, które wpłynęły do PSSE przed 21 sierpnia 2018 r., a w drugim przypadku produkty, które wpłynęły do PSSE 27 grudnia 2018 r. Produkty, które wpłynęły do PSSE w dniu 31 października 2018 r. nadal były przechowywane w siedzibie Stacji.

2. Działania w obszarze ograniczania dostępności nowych narkotyków

Opis stanu faktycznego

1. W latach 2017-2020 (do 30 czerwca) w związku z realizacją zadań dotyczących nadzoru na wytwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu środków zastępczych, a także zadań związanych z nowymi substancjami psychoaktywnymi PPIS m.in.:

- przeprowadził siedem kontroli podmiotów, w zakresie dotyczącym podejrzenia produkcji lub wprowadzania do obrotu nowych substancji psychoaktywnych lub środków zastępczych (w tym: trzy w 2017 r., jedną w 2018 r. oraz trzy w 2019 r.);
- wydał ogółem 18 decyzji w przedmiocie tzw. nowych narkotyków (w tym: trzy w 2017 r., siedem w 2018 r. oraz osiem w 2019 r.);
- wydał, na podstawie art. 52a ustawy o PN, jedną decyzję w przedmiocie nałożenia kary pieniężnej w kwocie 115,0 tys. zł (w 2018 r.).

W okresie objętym kontrolą (tj. od 21 sierpnia 2018 r.), a także w okresie poprzedzającym (w latach 2017-2018) PPIS nie ujawnił przypadków wytwarzania lub wprowadzania do obrotu środków zastępczych (lub nowych substancji psychoaktywnych¹⁴). Podejmowane w tym okresie przez PPIS sprawy i w konsekwencji wszczynane postępowania administracyjne wynikały wyłącznie z wpływu do PSSE materiałów związanych z ujawnieniem przez inne organy (Krajowej Administracji Skarbowej, Policji) produktów zawierających niedozwolone substancje. W latach 2017-2020 do PPIS wpłynęły materiały związane z ujawnieniem przez inne organy łącznie 118,6 g produktów.

PPIS wskazał m.in., że (...) liczba przeprowadzonych kontroli była w dużym stopniu uzależniona od potrzeb oraz bieżącej sytuacji na terenie powiatu, która z kolei była ustalana na podstawie sygnałów/informacji uzyskiwanych od funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Legnicy. W w/w przypadkach kontrole były organizowane z inicjatywy Powiatowej Stacji oraz KMP. (...) W trakcie przeprowadzonych kontroli (...) nie doszło do ujawnienia opakowań produktów stanowiących środki zastępcze.

(akta kontroli Tom I str. 239-241, 305-317, Tom II str. 35-53, 93-115, 117, 122-123)

2. W latach 2017-2020 do Stacji wpłynęło 46 zgłoszeń dotyczących wystąpienia zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną albo podejrzenia wystąpienia takiego zatrucia, w tym: 18 w 2017 r., osiem w 2018 r., 11 w 2019 r. oraz dziewięć w 2020 r. (dotyczy zatruc do 30 czerwca.). Do PPIS w przywołanym okresie nie wpływały zgłoszenia o przypadkach wystąpienia zgonu, którego przyczyną mogło być albo było zatrucie środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną.

W okresie od 21 sierpnia 2018 r. do 30 czerwca 2020 r. do PSSE wpłynęły 24 zgłoszenia dotyczące podejrzeń zatruc środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną. Przekazane one zostały przez: [1] Pogotowie Ratunkowe w Legnicy – łącznie cztery zgłoszenia, w tym: jedno w 2018 r. oraz trzy w 2019 r. oraz [2] Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Legnicy (dalej: WSS w Legnicy) – łącznie 20 zgłoszeń, w tym: dwa w 2018 r.; dziewięć w 2019 r. oraz dziewięć w 2020 r.

Pogotowie Ratunkowe w Legnicy dokonywało zgłoszeń z wykorzystaniem wzoru formularza przekazanego przez PSSE. Natomiast WSS w Legnicy w 19 z 21 przypadków dokonywał zgłoszeń na formularzu zgłoszenia podejrzenia lub rozpoznania zakażenia lub choroby zakaźnej. Wszystkie zgłoszenia przekazane

¹⁴ Przed wejściem w życie ustawy nowelizującej.

przez WSS w Legnicy dotyczyły osób do 18 roku życia (tj. w wieku od dwóch do 18 lat).

Pracownicy Stacji wprowadzili do systemu informatycznego SMIOD/SMIOD2 informacje o wszystkich tych zgłoszeniach. Niemniej w odniesieniu do 24 przypadków zatruc system informatyczny nie zawierał w 23 z tych przypadków nazwy substancji, natomiast w 17 z tych przypadków nie zawierał nazwy produktu. Badanie kontrolne wykazało, że dane te nie w każdym przypadku były wykazywane we wpływających do PSSE zgłoszeniach, a także, że w przypadku 17 z 24 zgłoszeń pracownicy Stacji nie wprowadzali do systemu SMIOD2 pełnego zakresu otrzymanych danych¹⁵. W 16 z 17 przywołanych przypadków w analogiczny sposób PSSE przekazało dane do WSSE¹⁶.

PPIS wskazał, że przywołane różnice wynikały z ustalonego z WSSE sposobu raportowania, które były przekazywane na naradzie dla pracowników PSSE, telefonicznie w indywidualnych przypadkach, a także z tego, że zmieniały się w czasie. Stwierdził przy tym, że według najnowszych ustaleń należy podawać (...) *tylko takie informacje, które zostały dokładnie określone (czyli np. nazwa produktu czy nazwa substancji – leki psychotropowe to bardzo duża grupa niedookreślona szczegółowo, dlatego nie wpisujemy jej jako nazwy produktu, nie mamy też wówczas nazwy substancji).*

Odnosząc się do wpływających do PSSE zgłoszeń, w których wskazywano m.in. na „zatrucie lekami”, „zatrucie marihuana”, a które to przypadki były następnie raportowane w systemie informatycznym i do WSSE, PPIS wyjaśnił, że informacje wpływające do Stacji nie były potwierdzane, ani też weryfikowane badaniami toksykologicznymi. Dodał również, że *Lekarz lub ratownik wypełnia zgłoszenie wyłącznie na podstawie informacji podanych przez samego pacjenta lub jego rodzinę, które nie zawsze są zgodne ze stanem faktycznym. Inspektor Sanitarny nie ma możliwości przeprowadzenia wywiadu z osobą poszkodowaną i swoją wiedzę w każdym zgłoszonym przypadku musi opierać na informacjach zawartych w zgłoszeniach od podmiotów zgłaszających. Inspektor Sanitarny podjął decyzję, że każdorazowo, po otrzymaniu budzącego wątpliwości zgłoszenia, zasadność wpisania do systemu SMIOD oraz do tabeli wysyłanej co miesiąc dotyczącej zgłoszeń zatruc lub też podejrzeń zatruc do jednostki nadrzędnej jest z nią konsultowane.*

(akta kontroli Tom I str. 241, Tom II str. 217-223, 231, 240-241, 244-247)

3. PPIS pismem z 9 sierpnia 2018 r. poinformował Dyrektora WSS w Legnicy oraz Dyrektora Pogotowia Ratunkowego w Legnicy o wejściu w życie z dniem 21 sierpnia 2018 r. ustawy nowelizującej oraz obowiązkach wynikających z wprowadzonego tą nowelizacją art. 30a ust. 2 ustawy o PN¹⁷. Przedmiotowymi

¹⁵ Dotyczyło to zgłoszeń, które wpłynęły do PSSE w dniach (w nawiasach podano zakres informacji, który nie był wskazany w systemie informatycznym): [1] 14 września 2018 r. (w którym wskazano na zatrucie alkoholem i narkotykami); [2] 24 maja 2019 r. (podejrzanie zatrucia narkotykami); [3] 3 czerwca 2019 r. (efekt toksyczny alkoholu i marihuany); [4] 21 czerwca 2019 r. (narkotyki i alkohol); [5] 22 lipca 2019 r. (zatrucie narkotykami + alkohol); [6] 12 sierpnia 2019 r. (zatrucie alkoholem + spożycie substancji psychoaktywnej metamfetamina); [7] 26 sierpnia 2019 r. (narkotyki); [8] 6 września 2019 r. (zatrucie narkotykami); [9] 15 listopada 2019 r. (zatrucie marihuana – zapis częściowo nieczytelny); [10] stycznia 2019 r. (zatrucie substancjami toksycznymi); [11] 21 lutego 2020 r. (zatrucie lekami psychotropowymi); [12] 24 lutego 2020 r. (przypadkowe zatrucie przez narażenie na inne nieokreślone środki chemiczne i niekorzystne substancje (w innym określonym miejscu) (Voigt VC 120 pikaset)); [13] 6 kwietnia 2020 r. (zatrucie narkotykami); [14] 16 kwietnia 2020 r. (podejrzanie zatrucia p/depresyjnym); [15] 4 maja 2020 r. (zatrucie lekami); [16] 15 maja 2020 r. (zatrucie poch. amfetaminy); [17] 29 czerwca 2020 r. (zatrucie lekami).

¹⁶ W przypadku zgłoszenia do WSSE z 15 listopada 2019 r. określono nazwę substancji jako *marihuana*, natomiast w systemie informatycznym nie wykazano substancji.

¹⁷ Zgodnie z przywołanym przepisem podmioty wykonujące działalność leczniczą oraz podmioty przeprowadzające badanie pośmiertne są obowiązane zgłosić państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu właściwemu ze względu na siedzibę tego podmiotu wystąpienie zatrucia środkiem zastępczym lub

pismami przekazano również wzór formularza elektronicznego mającego służyć dokonywaniu zgłoszeń. W styczniu 2019 r. oraz styczniu 2020 r. PPIS ponowił do ww. jednostek pisma informujące o przywołanym obowiązku, a także wskazywał na konieczność dokonywania zgłoszeń przy użyciu formularza elektronicznego zawierającego zakres informacji zgodny z ustawą o PN.

Ponadto PPIS, powołując się na *Porozumienie z 26 listopada 2018 r.*, wystąpił do Prokuratury Okręgowej w Legnicy oraz Prokuratury Rejonowej w Legnicy, pismami z 14 stycznia 2020 r., w których wskazał m.in., że informacje w przedmiocie podejrzeń zatrucia, zatrucia oraz zgonów przekazywane były przez WSS w Legnicy oraz Oddziały Pogotowia Ratunkowego z terenu powiatu legnickiego. PPIS w przywołanej korespondencji również zwrócił się o przekazywanie informacji na temat zgonów bezpośrednio lub pośrednio spowodowanych użyciem środka zastępczego, wskazując przy tym: *„Aby system mógł działać poprawnie i zawierał kompletne dane, niezbędne są informacje o zgonach, które bezpośrednio lub pośrednio spowodowane były użyciem środków psychoaktywnych, a którymi to danymi dysponuje również organ Prokuratury”*. W odpowiedzi na wystosowane przez PPIS pismo Prokurator Rejonowy w Legnicy poinformował, że w 2019 r. Prokuratura Rejonowa w Legnicy nie prowadziła postępowań przygotowawczych dotyczących zgonów bezpośrednio lub pośrednio spowodowanych użyciem środków psychoaktywnych. Prokurator Rejonowy w Legnicy w udzielonej odpowiedzi zadeklarował przy tym, że (...) *w każdej sprawie, w której nastąpi zgon spowodowany użyciem środków psychoaktywnych potocznie zwanych „dopalaczami”, zostanie przesłany formularz elektroniczny (...)*.

PPIS wyjaśnił, że na terenie działania Stacji nie funkcjonowały podmioty prowadzące badania pośmiertne, a w związku z korespondencją otrzymaną od DPWIS 20 września 2019 r. ustalono, że na terenie powiatu legnickiego nie były realizowane badania toksykologiczne materiału biologicznego. Dodał również, że do PSSE nie wpływały informacje o problemach w realizacji obowiązku wynikającego z art. 30a ust. 2 ustawy o PN.

Dodatkowo PPIS wyjaśnił, że pisma informujące o obowiązku wynikającym z art. 30a ustawy o PN skierowano do dwóch podmiotów (WSS w Legnicy, Pogotowie Ratunkowe w Legnicy). Dodał, że nie kierowano takich pism do innych podmiotów wykonujących działalność leczniczą, funkcjonujących na terenie właściwości Stacji, mając na uwadze, że *ze względu na nagłość wystąpienia objawów zatrucia środkiem zastępczym przypadki takie kierowane są do Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Legnicy lub wzywana jest karetka i wtedy zgłoszenie podejrzenia następuje przez Pogotowie Ratunkowe w Legnicy. Przypadki takie nie są objęte opieką ambulatoryjną tylko wymagają, szczególnie w przypadku osób nieletnich hospitalizacji*.

(akta kontroli Tom I str. 4-5, 192-195, 249-260, 275-294, 318-323, Tom II str. 203, 208)

4. Badaniem kontrolnym objęto dwie sprawy¹⁸ związane z wpływem do PSSE w kontrolowanym okresie materiałów dotyczących ujawnienia środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, na podstawie których PPIS wszczął cztery postępowania administracyjne (i wydał cztery decyzje administracyjne).

Pierwsza ze spraw dotyczyła ujawnienia 29 marca 2018 r. przez funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Legnicy¹⁹, w związku z przeprowadzonym przeszukaniem miejsca zamieszkania zatrzymanej osoby, m.in. produktu

nową substancją psychoaktywną albo podejrzenie wystąpienia takiego zatrucia albo zgonu, którego przyczyną mogło być albo było zatrucie środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną.

¹⁸ Wszystkie sprawy, które wpłynęły do Stacji w badanym okresie.

¹⁹ Dalej: KMP w Legnicy.

zawierającego (w dacie przeprowadzenia czynności przez Policję) nową substancję psychoaktywną.

Materiały w tej sprawie (w tym ujawnione produkty), po umorzeniu postępowania karnego, Komendant Miejski Policji w Legnicy przesłał za pośrednictwem Poczty Polskiej S.A. (data wpływu do PSSE: 31 października 2018 r.). Przedłożone materiały zawierały m.in. opinię z przeprowadzonych badań z zakresu chemii z Laboratorium Kryminalistycznego Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu (opinia z 2 lipca 2018 r.). Pomiędzy datą ujawnienia produktu przez funkcjonariuszy Policji a datą przekazania do PSSE materiałów, zmianie uległa klasyfikacja prawna ujawnionej w zatrzymanym produkcie substancji (MDMB-CHMICA), która klasyfikowana była już jako środek odurzający²⁰.

W związku z przekazanymi przez Komendanta Miejskiego Policji materiałami PPIS m.in.:

- a) wszczął 2 listopada 2018 r. m.in. na podstawie art. 27c ust. 6 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej postępowanie administracyjne w przedmiocie wydania decyzji zakazującej wprowadzania do obrotu, a także nakazującej wycofanie z obrotu oraz zniszczenie na koszt strony postępowania produktów (suszu roślinnego zawierającego MDMB-CHMICA). W wyniku przeprowadzenia tego postępowania wydał (m.in. na podstawie przywołanego przepisu) 3 grudnia 2018 r. decyzję nr 990/18²¹, w której zakazał wprowadzania do obrotu, nakazał wycofanie z obrotu, a także zniszczenie na koszt adresata decyzji ujawnionych produktów. Decyzji tej nadano rygor natychmiastowej wykonalności. Przedmiotową kwestię opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- b) nie zlecał badania ujawnionego produktu celem potwierdzenia składu (substancji), który miał on zawierać. PPIS wyjaśnił, że w przedmiotowej sprawie nie było znamion wprowadzania do obrotu produktów, podjęto więc decyzję o nienakładaniu kary pieniężnej, a ponadto badanie w przedmiotowej sprawie nie zostało również zlecone z powodów ekonomicznych;
- c) postanowieniem nr 3/19 z 8 stycznia 2019 r. przekazał dokumentację ww. sprawy do DPWIS wskazując w uzasadnieniu, że: *Dnia 21.08.2018 r. w związku z wejściem w życie Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych substancja wykryta w zbadanej próbce, zgodnie z opinią nr (...)z przeprowadzonych z zakresu chemii z dnia 02.07.2018 r., tj: MDMB-CHMICA została włączona do załącznika 2 w/w rozporządzenia jako środek odurzający grupy I-N*. PPIS wskazał również na art. 34 ust. 3 ustawy o PN, zgodnie z którym w przypadku, gdy nie zostało wszczęte postępowanie karne, sąd orzeka o przepadku na rzecz Skarbu Państwa środków odurzających, substancji psychotropowych, nowych substancji psychoaktywnych, prekursorów kategorii 1, lub ich preparatów, odpowiednio na wniosek wojewódzkiego inspektora farmaceutycznego, Naczelnego Inspektora Farmaceutycznego Wojska Polskiego albo państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego;
- d) DPWIS uznał się za niewłaściwego w sprawie wskazując, że uprzednio zostało wszczęte, a następnie umorzone postępowanie karne i przekazał sprawę

²⁰ W związku z wejściem w życie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych (Dz. U. poz. 1591 ze zm.).

²¹ HP.560.8.2018.AM.10835.

Prokuraturze Rejonowej w Legnicy celem wystąpienia do sądu o orzeczeniu przepadku na podstawie art. 70 ust. 2 ustawy o PN²²;

- e) w toku realizowanej przez NIK kontroli zatrzymane produkty nadal znajdowały się w siedzibie Stacji, a z adnotacji służbowych sporządzonych przez pracowników Oddziału Higieny Pracy z rozmów z prokuratorem Prokuratury Rejonowej w Legnicy wynikało, że w przedmiotowej sprawie problematyczna była podstawa prawna orzeczenia przepadku dowodów rzeczowych.

PPIS wyjaśnił, że: *Z uwagi na wcześniejsze problemy pojawiające się podczas prób przekazania podobnych substancji do magazynu Komendy Miejskiej Policji w Legnicy, w tym konkretnym postępowaniu Inspektor Sanitarny w Legnicy takich prób nie podejmował i zdeponował przedmiotowy materiał dowodowy w siedzibie Stacji w Legnicy. Ponadto (...) z przedłożonej przez Policję dokumentacji zatrzymanego produktu zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii nie wynikało, iż była to substancja zastępcza, czy też nowa substancja psychoaktywna, ponieważ przedłożona opinia z badania sporządzona była przez laboratorium, które nie zostało wskazane w załączniku do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 marca 2019 r. w sprawie wykazu podmiotów uprawnionych do przeprowadzenia badań w celu ustalenia czy dany produkt jest środkiem zastępczym. Dla Inspektora Sanitarnego w Legnicy, opinia z badania wykonanego przez laboratorium „nieuprawnione” jest wystarczająca do tego aby w myśl art. 27c ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej uznać, że produkt taki stwarza zagrożenie dla życia i zdrowia. Sam fakt, że jest to nowa substancja psychoaktywna lub dopalacz należałoby dopiero potwierdzić przez uprawnione laboratorium.*

Druga ze spraw dotyczyła ujawnienia 24 września 2018 r. przez funkcjonariuszy Oddziału Celnego I Poczтового w Warszawie Delegatury Urzędu Celno-Skarbowego I w Warszawie przesyłki listowej nadanej w Niderlandach, do adresata z terenu właściwości PSSE, z produktem zawierającym substancję będącą środkiem zastępczym. Materiały w tej sprawie (w tym zatrzymane produkty), przesłał za pośrednictwem Poczty Polskiej S.A., Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny dla m. st. Warszawy (data wpływu do PSSE: 27 grudnia 2018 r.). W dacie przekazania ujawniona w zatrzymanym produkcie substancja (flunitrazolam²³) klasyfikowana była nadal jako środek zastępczy.

W związku z przekazanymi przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego dla m. st. Warszawy materiałami PPIS m.in.:

- wszczął 8 stycznia 2019 r. postępowanie administracyjne w przedmiocie wydania decyzji o zakazie wytwarzania lub wprowadzania do obrotu i nakazaniu wycofaniu z obrotu produktu, a także orzeczenia jego przepadku na rzecz Skarbu Państwa i zniszczenia. W toku tego postępowania pobrano w siedzibie Stacji wyjaśnienia od strony postępowania (adresata przesyłki), a także postanowieniem nr 14/19 z 30 stycznia 2019 r. PPIS zlecił Centralnemu Laboratorium Kryminalistycznego Policji (dalej: CLKP) sporządzenie pisemnej opinii czy: [1] metody badań oraz urządzenia, które zostały wykorzystane przez Centralne Laboratorium Celno-Skarbowe w Warszawie były odpowiednie i wystarczające go stwierdzenia obecności w badanym materiale dowodowym substancji: flunitrazolam; [2] czy wymieniona substancja wyczerpuje definicję

²² W myśl przywołanego przepisu w razie skazania za przestępstwo określone w art. 62 lub w art. 62b oraz w razie umorzenia lub warunkowego umorzenia postępowania karnego orzeka się przepadek środka odurzającego, substancji psychotropowej lub nowej substancji psychoaktywnej, nawet jeżeli nie były własnością sprawcy. Sąd, orzekając przepadek przedmiotów, może zarządzić ich zniszczenie. Z czynności zniszczenia sporządza się protokół.

²³ 6-(2-fluorofenilo)-1-metylo-8-nitro-4H-[1,2,4]triazolo[4,3-a][1,4]benzodiazepina.

środka zastępczego, zawartą w art. 4 pkt 27 ustawy o PN. W tym celu PPIS przekazał do CLKP opinię Centralnego Laboratorium Celno-Skarbowego w Warszawie, natomiast produkty pozostały w siedzibie PSSE. PPIS wyjaśnił, że: *Ustalenia dotyczące takiego trybu postępowania zostały przekazane na naradzie dla pracowników WSSE, zorganizowanej przez GIS w zakresie wykonywania zadań (...) i były wynikiem ustaleń poczynionych pomiędzy Centralnym Laboratorium Kryminalistycznym Policji a Głównym Inspektorem Sanitarnym. Taki tryb postępowania jest zdecydowanie tańszy niż przeprowadzenie badań w jednostce „uprawnionej”.* PPIS dodał m.in., że w ustawie o PN nie wskazano, że przeprowadzane badania mają być badaniami laboratoryjnymi.

CLKP udzieliło twierdzącej odpowiedzi na ww. zapytania, a opinia CLKP wpłynęła do PSSE 26 kwietnia 2019 r. Po wpływie opinii PPIS pismem z 9 maja 2019 r. zawiadomił stronę o zebraniu materiału dowodowego i możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań w terminie siedmiu dni. W związku z wydaniem opinii CLKP wystawiło fakturę na kwotę 223,64 zł, która została uregulowana przez PSSE 6 maja 2019 r. W wyniku przeprowadzonego postępowania PPIS wydał 20 maja 2019 r. decyzję nr 452/19, wskazując jako podstawę prawną jej wydania m.in. art. 44c ust. 4 ustawy o PN, w której zakazał wprowadzania do obrotu i nakazał wycofanie z obrotu, orzekł przepadek na rzecz Skarbu Państwa i zniszczenie na koszt strony postępowania produktów, a także nadał decyzji rygor natychmiastowej wykonalności (informacja o wydaniu tej decyzji została wprowadzona do systemu SMIOD);

- wszczął 29 kwietnia 2019 r. postępowanie administracyjne w sprawie ustalenia wysokości kosztów badań, w wyniku których stwierdzono, że badane produkty są środkami zastępczymi, w wyniku którego wydał 20 maja 2019 r. decyzję nr 453/Op/19. W wydanej m.in. na podstawie art. 44c ust. 7, 9 i 10 ustawy o PN decyzji, PPIS ustalił koszty w kwocie 223,64 zł, wskazując, że związane są one z przeprowadzonymi czynnościami i przeprowadzonymi badaniami laboratoryjnymi. Adresat decyzji uregulował 23 maja 2019 r. w całości należność wynikającą z decyzji 453/Op/19;
- powołał 9 lipca 2019 r. dwuosobową komisję (w skład której wchodził pracownicy Oddziału Higieny Pracy) w celu przeprowadzenia czynności zniszczenia środków zastępczych. Stosownie do zapisów protokołu nr 3/2019 środki zastępcze zniszczono 11 lipca 2019 r. w podmiocie zewnętrznym (w województwie łódzkim). W związku ze zniszczeniem produktów podmiot dokonujący zniszczenia wystawił fakturę na kwotę 54,00 zł, która została uregulowana przez PSSE 2 sierpnia 2019 r.;
- wszczął 16 lipca 2019 r. postępowanie administracyjne w sprawie ustalenia wysokości kosztów zniszczenia środków zastępczych, w wyniku którego wydał 30 lipca 2019 r. decyzję nr 680/Op/19, w której ustalił koszty poniesione w związku ze zniszczeniem środków zastępczych w wysokości 54,00 zł. Podmiot zobowiązany uregulował 2 sierpnia 2019 r. w całości należność wynikającą z decyzji 680/Op/19.

Niezależnie od powyższych spraw badaniem kontrolnym NIK objęto weryfikację działań podjętych przez PPIS po wydaniu 30 października 2018 r. decyzji nr 863/18²⁴ w przedmiocie nałożenia kary pieniężnej w kwocie 115,0 tys. zł za wprowadzanie do obrotu środków zastępczych, która to decyzja została wydana m.in. na podstawie art. 52a ust. 1 ustawy o PN (PPIS w okresie objętym kontrolą nie

²⁴ HP.560.1.2.2018.AM.9713.

wydał innych decyzji w przedmiocie nałożenia kary pieniężnej za wytwarzanie lub wprowadzanie do obrotu środków zastępczych).

PPIS w przywołanej decyzji wskazał, że podlega ona natychmiastowemu wykonaniu, a także, że należność wynikająca z tej decyzji powinna zostać uregulowana w terminie 14 dni od doręczenia decyzji (decyzja została doręczona 13 listopada 2018 r.). O czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W związku z brakiem uregulowania należności wynikającej z przywołanej decyzji PPIS 2 stycznia 2019 r. wystawił tytuł wykonawczy nr 01/2019, który wpłynął do Naczelnika Urzędu Skarbowego w Legnicy 9 stycznia 2019 r. Pismem z 15 listopada 2019 r.²⁵ PPIS wystąpił do tego Naczelnika Urzędu Skarbowego z prośbą o udzielenie informacji o stopniu realizacji m.in. wystawionego tytułu wykonawczego nr 01/19 z 2 stycznia 2019 r. Do PSSE wpłynęło 28 lipca 2020 r. postanowienie w sprawie umorzenia postępowania egzekucyjnego wydane 20 lipca 2020 r. przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w Legnicy. Postanowienie to dotyczyło m.in. kwoty należności głównej 115 000,00 zł. W uzasadnieniu postanowienia, wydanego na podstawie art. 59 § 3 w związku z art. 59 § 2 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, wskazano m.in., że: [1] dokonano zajęcia dwóch rachunków bankowych (w wyniku tych czynności nie uzyskano żadnych kwot); [2] tytuł egzekucyjny był przydzielany do służby poborcy skarbowemu. Z relacji poborcy wynikało, że zobowiązany nie mieszka pod wskazanym adresem; [3] uzyskano informację z Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców, iż zobowiązany nie figuruje w tej ewidencji; [4] uzyskano informację z Centralnej Bazy Danych Ksiąg Wieczystych, że zobowiązany nie figuruje w tej bazie; [5] w oparciu o własną bazę danych nie ustalono, aby dłużnik posiadał jakikolwiek dochód lub składniki majątkowe, z których Naczelnik Urzędu Skarbowego w Legnicy mógłby prowadzić skuteczną egzekucję.

PPIS pismem z 3 sierpnia 2020 r. wystąpił na podstawie art. 64c § 7 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji do Naczelnika Urzędu Skarbowego w Legnicy w wydanie postanowienia o wysokości kosztów postępowania egzekucyjnego prowadzonego m.in. na podstawie tytułu wykonawczego nr 01/2019. Postanowieniem z 31 sierpnia 2020 r.²⁶ Naczelnik Urzędu Skarbowego w Legnicy wydał postanowienie w przedmiocie określenia kosztów egzekucyjnych w przedmiotowej sprawie w kwocie 100,00 zł. PSSE zapłaciła w dniu 11 września 2020 r. przywołane koszty postępowania egzekucyjnego.

(akta kontroli Tom I str. 4, 191-192, 239-242, 309, 388-429 Tom II str. 6-115, 201-202, 204-207)

5. Dyrektor wskazał, że do PSSE nie wpłynęły od Prezesa Biura do spraw Substancji Chemicznych informacje dotyczące zezwoleń wydanych na podstawie art. 40a ust. 1 ustawy o PN oraz wniosków złożonych przez przedsiębiorców, o których mowa w art. 40a ust. 2 ustawy o PN²⁷.

²⁵ SE.025.12.2019.GK.12200.

²⁶ 0210-SEE.711.P.133.2020.MR.

²⁷ Stosownie do art. 40a ust. 1 ustawy o PN: Prowadzenie działalności przez przedsiębiorcę w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przerabiania, przywozu, wywozu, wewnątrzwspólnotowej dostawy lub wewnątrzwspólnotowego nabycia oraz wprowadzenia do obrotu nowej substancji psychoaktywnej wymaga zezwolenia Prezesa Biura do spraw Substancji Chemicznych na tę substancję, zwanego dalej "zezwoleń", z wyjątkiem prowadzenia takiej działalności przez jednostki i podmioty, o których mowa w art. 23, art. 24 i art. 24a, w zakresie określonym w tych przepisach. Zgodnie z art. 40a ust. 2 ustawy o PN: Przedsiębiorca: 1) posiadający status centrum badawczo-rozwojowego, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1402, ze zm.), 2) prowadzący badania naukowe lub prace rozwojowe korzystający, na podstawie umowy cywilnoprawnej z nieruchomości lub ruchomości: jednostki naukowej lub ośrodka innowacji akredytowanego przez ministra właściwego do spraw gospodarki, służących prowadzeniu tych badań lub prac – może rozpocząć prowadzenie działalności, o której mowa w ust. 1, w dniu następującym po dniu złożenia wniosku o wydanie zezwolenia.

6. PPIS nie kierował do organów ścigania zawiadomień o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa w związku z wprowadzaniem do obrotu środków zastępczych. Natomiast w okresie objętym kontrolą zapadło prawomocne orzeczenie sądowe w związku ze skierowanym przez PPIS 17 maja 2018 r. do Prokuratury Rejonowej w Legnicy zawiadomieniem o podejrzeniu popełnienia czynu zabronionego określonego w art. 97 ust. 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. *o bezpieczeństwie żywności i żywienia*²⁸ (tj. wprowadzaniu do obrotu środka spożywczego zepsutego lub zafałszowanego). Przedmiotowe zagadnienie dotyczyło wprowadzania do obrotu 2 października 2010 r. w sklepie w Legnicy (punkcie stacjonarnym) środków zastępczych.

W przedmiotowej sprawie osoba, wobec której toczyło się postępowanie, została ostatecznie oskarżona o nieumyślne popełnienie czynu²⁹ z art. 165 §1 pkt 2 w związku z art. 165 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks karny*³⁰ (dalej: kk). W pierwszej instancji, 15 marca 2019 r. zapadło orzeczenie, na mocy którego m.in. warunkowo umorzono postępowanie karne na okres próby dwóch lat, a także orzeczono przepadek przez zniszczenie dowodów rzeczowych. W wyniku wniesionej przez oskarżonego apelacji, wyrokiem z 25 czerwca 2019 r. Sąd Okręgowy w Legnicy uchylił zaskarżony wyrok i umorzył na podstawie art. 101 § 1 pkt 4 kk w związku z art. 17 § 1 pkt 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks postępowania karnego*³¹ postępowanie w sprawie, zaliczając koszty tego postępowania na rachunek Skarbu Państwa³².

PPIS wskazał, że sporządzenie ww. zawiadomienia uzależnione było od zakończenia postępowania administracyjnego w sprawie wprowadzania do obrotu środków zastępczych, a *Przez większą część jego trwania (około 8 lat) cała dokumentacja dotycząca sprawy znajdowała się w poszczególnych instancjach Sądu Administracyjnego. Informacja o zakończeniu postępowania wpłynęła do PSSE w Legnicy dnia 9 maja 2018 r. (pismo z dnia 25 kwietnia 2018 r. od Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu z załączoną listą podmiotów, wobec których zakończyło się lub trwa postępowanie administracyjne w związku z decyzją Głównego Inspektora Sanitarnego z załączoną listą podmiotów, wobec których zakończyło się lub trwa postępowanie administracyjne w związku z decyzją Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 2.10.2010 r. (...).*

(akta kontroli Tom I str. 5, 196-197, 295-299, Tom II str. 117, 124, 153-155)

7. W okresie objętym kontrolą PPIS nie podjął postępowań w związku z jednym przypadkiem przekazania materiałów przez Prokuraturę Rejonową w Legnicy 19 listopada 2019 r. W przekazanych do Stacji materiałach organ przekazujący wskazał, że 12 szt. zabezpieczonych tabletek przesłano do Stacji celem ich zniszczenia. Z załączonego postanowienia Sądu Rejonowego w Legnicy

Natomiast art. 40d ust. 2 ustawy o PN stanowi, że: Prezes Biura do spraw Substancji Chemicznych przekazuje odpowiednim organom Państwowej Inspekcji Sanitarnej informacje dotyczące wydanych zezwoleń, o których mowa w art. 40a ust. 1, oraz wniosków złożonych przez przedsiębiorców, o których mowa w art. 40a ust. 2.

²⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 2021 ze zm.

²⁹ Zgodnie z przywołanymi przepisami Kto sprowadza niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia wielu osób albo dla mienia w wielkich rozmiarach wyrabiając lub wprowadzając do obrotu szkodliwe dla zdrowia substancje, środki spożywcze lub inne artykuły powszechnego użytku lub też środki farmaceutyczne nie odpowiadające obowiązującym warunkom jakości podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

³⁰ Dz. U. z 2020 r. poz. 1444 ze zm.

³¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 30 ze zm.

³² Zgodnie z art. 101 § 1 pkt 4 *Kodeksu karnego* Karalność przestępstwa ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło lat 5 - gdy chodzi o pozostałe występki, natomiast stosownie do art. 17 § 1 pkt 6 *Kodeksu postępowania karnego* nie wszczyna się postępowania, a wszczęte umarza, gdy nastąpiło przedawnienie karalności.

z 8 października 2019 r. wynikało, że dotyczyło ono wprowadzania do obrotu bez zezwolenia produktów leczniczych, tj. czynu z art. 124 ustawy z dnia 6 września 2001 r. *Prawo farmaceutyczne*³³. Pismem z 27 listopada 2019 r. PPIS zwrócił do Prokuratury Rejonowej w Legnicy otrzymane materiały, wskazując, że w związku z przywołaną w orzeczeniu podstawą prawną jest niewłaściwy w sprawie niszczenia dowodów rzeczowych w przedmiotowej sprawie.

(akta kontroli Tom I str. 5-6, 197, 300-304)

8. W okresie objętym kontrolą poza przypadkiem wskazanym powyżej w pkt 4 PPIS nie kierował do powtórnej analizy laboratoryjnej otrzymanych materiałów celem prowadzenia postępowań administracyjnych dotyczących środków zastępczych. PPIS wskazał m.in., że takie czynności wydłużają bieg prowadzonych postępowań administracyjnych w związku z koniecznością oczekiwania na wynik badania.

(akta kontroli Tom I str. 6, 197-198, Tom II str. 6-53, 232, 241)

9. PPIS odnosząc się do wpływu sytuacji epidemicznej związanej z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 wskazał, że od 12 marca 2020 r. całej obsadzie Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia powierzono obsługę sztabu kryzysowego COVID-19. Z kolei w przypadku pracowników Oddziału Higieny Pracy, którzy wykonywali zadania związane ze środkami zastępczymi, od 12 marca 2020 r. powierzono im zadania dotyczące epidemii, w tym obsługi sztabu kryzysowego oraz całodobowej obsługi telefonów alarmowych.

Od marca 2020 r. w Stacji prowadzono monitoring i sprawozdawczość dotyczącą zatruc oraz wymieniano korespondencję w związku z przechowywanymi w siedzibie PSSE produktami, które stanowiły środki zastępcze w dacie ich ujawnienia przez organy ścigania.

(akta kontroli Tom I str. 6, 198, Tom II str. 74-75, 217-223)

10. W odniesieniu do przeciwdziałania dostępności środków zastępczych w Internecie PPIS wyjaśnił, że „(...) systematycznie przegląda strony sklepów internetowych posiadających w swojej ofercie produkty mogące stanowić środki zastępcze, tzw. dopalacze (głównie sklepy oferujące środki stosowane w e-papierosach: liquidy, aromaty itp.) (...)”, a w wyniku przeprowadzonej analizy pracownicy Oddziału Higieny Pracy przeprowadzili 16 grudnia 2019 r. kontrolę w sklepie stacjonarnym w Legnicy w zakresie przestrzegania zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Kontrola ta nie ujawniła wytwarzania lub wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

PPIS wskazał ponadto, że w większości przypadków nie dysponuje środkami prawnymi umożliwiającymi dotarcie do właścicieli stron internetowych, zaś pracownicy Stacji nie uczestniczyli w szkoleniach ukierunkowanych na realizację tych działań. PPIS wyjaśnił również, że: *utrudnienia w prowadzonych działaniach związanych z przeciwdziałaniem dostępności środków zastępczych w Internecie stanowi natomiast brak specjalistycznej wiedzy we wskazanym zakresie (brak szkoleń). Uniemożliwia to między innymi śledzenie podejrzanych transakcji, identyfikację właścicieli stron internetowych czy też przeprowadzanie kontroli ofert produktów dostępnych w tzw. darknecie.*

(akta kontroli Tom I str. 6, 198-199, 305-308, Tom II str. 118, 126)

11. W okresie objętym kontrolą do PPIS w Legnicy nie wpłynęły skargi, wnioski lub petycje dotyczące zagadnienia nowych narkotyków.

(akta kontroli Tom I str. 6, 199)

³³ Dz. U. z 2020 r. poz. 944 ze zm.

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W toku prowadzonego postępowania administracyjnego, w wyniku którego PPIS wydał decyzję nr 452/19 z 20 maja 2019 r., nie poinformowano strony postępowania o niezakończaniu sprawy w terminie przewidzianym w art. 35 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego*³⁴ (dalej: kpa), co było sprzeczne z art. 36 kpa. Zgodnie z § 1 przywołanego przepisu o każdym przypadku niezakończania sprawy w terminie organ administracji publicznej jest obowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin zakończenia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia, natomiast zgodnie z § 2 ten sam obowiązek ciąży na organie administracji publicznej również w przypadku zwłoki w zakończeniu sprawy z przyczyn niezależnych od organu.

PPIS wyjaśnił m.in., że w przedmiotowej sprawie postanowieniem z 30 stycznia 2019 r. wystąpił do CLKP o wydanie opinii, która wpłynęła do PSSE 26 kwietnia 2020 r. Wskazał przy tym, że zgodnie z art. 35 § 3 kpa do określenia terminów nie wlicza się terminów przewidzianych w przepisach prawa dla dokonania określonych czynności, okresów zawieszenia postępowania oraz okresów opóźnień spowodowanych z winy strony albo z przyczyn niezależnych od organu.

NIK nie podziela stanowiska zaprezentowanego w przywołanych wyjaśnieniach. Przepisy prawa nie określały terminów przeprowadzenia ww. czynności przez CLKP (PPIS w postanowieniu również nie wskazał takiego terminu). Ponadto w przedmiotowej sprawie PPIS nie wydawał postanowienia o zawieszeniu postępowania administracyjnego, a także nie stwierdzono przesłanek wskazujących na opóźnienie wynikające z winy strony postępowania. Ponownie należy przy tym podkreślić, że zgodnie z art. 36 § 2 kpa realizacja obowiązku informacyjnego występuje także w przypadku zwłoki w zakończeniu sprawy z przyczyn niezależnych od organu.

(akta kontroli Tom II str. 6-32, 202, 207)

2. PPIS wszczął na podstawie art. 27c ust. 6 ustawy o *Państwowej Inspekcji Sanitarnej*, a następnie nie umorzył wszczętego postępowania administracyjnego i w rezultacie wydał m.in. na podstawie przywołanego przepisu decyzję Nr 990/18 z 3 grudnia 2019 r. w przedmiocie zakazania wprowadzania do obrotu, nakazania wycofania z obrotu oraz nakazu zniszczenia na koszt adresata produktu, który zawierał substancję MDMB-CHMICA – która to substancja w dacie wydania decyzji nie była środkiem zastępczym, lecz była środkiem odurzającym³⁵ (uprzednio sklasyfikowanym jako nowa substancja psychoaktywna³⁶), pomimo tego, że przepisy regulujące kompetencje Państwowej Inspekcji Sanitarnej nie przewidują orzekania w zakresie dotyczącym środków odurzających, lecz środków zastępczych.

PPIS wyjaśnił m.in., że: „Aby PPIS mógł prowadzić postępowanie z ustawy o *Przeciwdziałaniu Narkomanii*, a w szczególności, żeby mógł nałożyć karę pieniężną wymagane jest ustalenie, że produkt jest środkiem zastępczym.

³⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 256 ze zm.

³⁵ Załącznik nr 2 Wykaz środków odurzających z podziałem na grupy, o których mowa w art. 31 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o *przeciwdziałaniu narkomanii*, oraz ze wskazaniem środków odurzających Grupy IV-N dopuszczonych do stosowania w lecznictwie zwierząt zgodnie z art. 33 ust. 2 tej ustawy, pkt 1. Środki odurzające Grupy I-N, ppkt 193 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych (Dz. U. poz. 1591 ze zm.) – w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania decyzji.

³⁶ Pkt 16 załącznika do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 sierpnia 2017 r. w sprawie wykazu nowych substancji psychoaktywnych (Dz. U. poz. 1582 – uchylone).

W analizowanym przypadku Inspektor Sanitarny miał tylko podejrzenie. W wyniku prowadzonego przez Komendę Miejską Policji postępowania produkt nie został przebadany przez laboratorium wskazane w załączniku do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 marca 2019 r. w sprawie wykazu podmiotów uprawnionych do przeprowadzania badań w celu ustalenia czy dany produkt jest środkiem zastępczym, jako uprawnione do przeprowadzania takich badań. W dokumentacji sprawy przekazanej przez Komendę Miejską Policji w Legnicy znalazła się jedynie opinia z przeprowadzanych badań z zakresu chemii z Laboratorium Kryminalistycznego Policji we Wrocławiu z dnia 2 lipca 2018 r. – jednostki nieuprawnionej, czyli na dzień przeprowadzenia badania była to opinia niewystarczająca dla wykazania, iż badana substancja MDMA-CHMICA jest środkiem zastępczym. Ponieważ w wyniku przesłanej przez jednostkę Policji dokumentacji ustalono, iż opinia o statusie zabezpieczonego materiału dowodowego jest niewystarczająca do prowadzenia postępowania w ramach ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, a ponadto w ocenie Inspektora Sanitarnego w Legnicy nie wystąpiły przesłanki wprowadzania do obrotu substancji zastępczej, a co za tym idzie uznano, że w tym przypadku nie będzie podjęta decyzja o nałożeniu kary pieniężnej z art. 52a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii Inspektor Sanitarny w Legnicy podjął decyzję, iż postępowanie będzie prowadzone z art. 27c ust. 6 (...) ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Przedmiotowe postępowanie nie było wszczęte z art. 44c ani art. 44d ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii tylko z art. 27c ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, który mówi, iż (...) W przypadku stwierdzenia, że produkt stwarza zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, właściwy państwowy inspektor sanitarny zakazuje, w drodze decyzji, wytwarzania produktu lub wprowadzania produktu do obrotu, a także nakazuje wycofanie produktu z obrotu oraz jego zniszczenie na koszt strony postępowania” (...) i w związku z tym postępowanie nie zostało umorzone. Podsumowując (...) produkt przejęty przez Komendę Miejską Policji w Legnicy w niniejszej sprawie został uznany jako środek stwarzający zagrożenie, a nie jako substancja psychoaktywna ani środek zastępczy”.

NIK nie podziela stanowiska zaprezentowanego w przywołanych wyjaśnieniach. Wśród przekazanych przez KMP w Legnicy materiałów znajdowała się m.in. opinia Laboratorium Kryminalistycznego Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu, która sporządzona została na potrzeby postępowania karnego i z której wynikało jaka substancja została ujawniona w zatrzymanym przez funkcjonariuszy Policji materiale. Zarówno w dacie wpływu materiałów do PSSE, wszczęcia postępowania administracyjnego, jak i wydania decyzji administracyjnej, ujawniona w zatrzymanych produktach substancja klasyfikowana była jako środek odurzający, co do której organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej nie mają prawnej podstawy orzekania w trybie postępowania administracyjnego, co wynikało m.in. jednoznacznie z art. 7 ustawy nowelizującej. Zgodnie z przywołanym przepisem postępowania wszczęte na podstawie art. 44c i art. 44d ustawy o PN niezakończone przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej mogły toczyć się na podstawie przepisów dotychczasowych. Tym samym w ocenie NIK w sytuacji wszczęcia przywołanego postępowania powinno zostać ono umorzone jako bezprzedmiotowe z racji braku podstawy prawnej do wydania decyzji administracyjnej w odniesieniu do substancji będącej środkiem odurzającym.

(akta kontroli Tom II str. 71-115, 201-202, 204-205)

3. PPIS w decyzji Nr 863/18 z 30 października 2018 r. w przedmiocie nałożenia kary pieniężnej m.in. na podstawie art. 52a ust. 1 ustawy o PN wskazał, że karę

pieniężną należy uregulować w terminie 14 dni pomimo tego, że decyzja ta z mocy prawa zaopatrzona była w rygor natychmiastowej wykonalności.

PPIS wyjaśnił, że 14-dniowy termin płatności wskazano zgodnie z art. 47 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. *Ordynacja podatkowa*³⁷. PPIS dodał również, że: *Przepis ten nie przewiduje innych terminów płatności, np. związanych z nadaniem rygoru natychmiastowej wykonalności (...) Natomiast kwestia natychmiastowej wykonalności decyzji odnosi się do skutków wniesienia odwołania w zakresie wykonania decyzji, a nie do zmiany terminu płatności opłat objętych decyzją. Wniesienie odwołania od tej decyzji nie wstrzymałoby wykonania przedmiotowej decyzji, która powinna być zrealizowana w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji.*

NIK nie podziela powyższego stanowiska PPIS wskazując, że skoro przywołana decyzja z 30 października 2018 r. zaopatrzona była w rygor natychmiastowej wykonalności, to niezasadnym było określenie 14-dniowego terminu na jej realizację. Ponadto takie sformułowanie decyzji mogło rodzić u jej adresata przeświadczenie, że powinna ona zostać wykonana do 14 dnia od jej otrzymania, a nie natychmiast po jej otrzymaniu. Dodać przy tym należy, że w przypadku decyzji nakładającej karę pieniężną jej wykonanie polega na uiszczeniu nałożonej kary przez stronę. Gdyby przyjąć, że nałożony rygor natychmiastowej wykonalności nie skutkuje obowiązkiem natychmiastowego uiszczenia kary, ustawowe nadanie owego rygoru decyzji (art. 52a ust. 2 ustawy o PN) byłoby niecelowe, co dodatkowo wskazuje na niewłaściwe stanowisko PPIS w tym zakresie.

(akta kontroli Tom I str. 390-398, Tom II str. 202, 207-208)

OCENA CZĄSTKOWA

Realizowane przez PSSE, w ramach posiadanych kompetencji, zadania przyczyniały się do ograniczenia dostępności nowych narkotyków. NIK zauważa przy tym, że działalność Stacji w tym obszarze miała relatywnie niewielką skalę. Wynikało to z niskiej liczby wpływających materiałów mogących stanowić podstawę wszczęcia stosownych postępowań administracyjnych. Również przeprowadzone trzy kontrole punktów stacjonarnych, co do których istniało przypuszczenie, że mogą stanowić miejsca, w których wprowadzane do obrotu są środki zastępcze, nie skutkowały ujawnieniem takich produktów. Podobnie prowadzona z wykorzystaniem dostępnych zasobów analiza stron internetowych nie skutkowała ujawnieniem wytwarzania lub wprowadzania do obrotu środków zastępczych. W sferze prowadzonych przez PPIS postępowań administracyjnych stwierdzono nieprawidłowości, które nie dotyczyły jednak zagadnień mogących negatywnie wpłynąć na ograniczanie dostępu do substancji stanowiących zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi. Ponadto pracownicy Stacji wywiązywali się z obowiązku przekazywania, poprzez system informatyczny oraz w formie raportów, informacji o wpływających do PSSE zgłoszeniach przypadków podejrzeń zatruć środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi. Niemniej przekazywane przez PSSE informacje dotyczące podejrzeń zatruć nie były tożsame (w zakresie wskazywanych przez podmioty zgłaszające produktów i substancji) z danymi zawartymi we wpływających do Stacji zgłoszeniach. Tym samym mogły nie w pełni odzwierciedlać charakter zgłaszanych do PSSE przypadków, co było o tyle istotne, że zgodnie z art. 30a ust. 5 ustawy o PN weryfikacji udostępnionych zgłoszeń dokonuje Główny Inspektor Sanitarny.

³⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 1325 ze zm.

3. Współpraca z innymi organami administracji publicznej w obszarze ograniczania dostępności nowych narkotyków

Opis stanu faktycznego

1. PPIS wskazał, że w związku z zawarciem *Porozumienia z 26 listopada 2018 r.* realizowano współpracę z funkcjonariuszami KMP w Legnicy oraz nawiązano współpracę z Prokuraturą Rejonową w Legnicy oraz Prokuraturą Okręgową w Legnicy. Z ustaleń kontroli wynika, że w ramach tej współpracy przeprowadzono 16 kwietnia 2019 r. w siedzibie Stacji spotkanie, w którym uczestniczyli funkcjonariusze KMP w Legnicy. Z adnotacji służbowej sporządzonej na okoliczność przeprowadzenia tego spotkania wskazano m.in., że: *Omówiono sprawy z zakresu bieżącej sytuacji nadzoru nad środkami zastępczymi. Funkcjonariusze poinformowali, że nie ma doniesień żeby w punktach stacjonarnych na terenie miasta Legnica były wprowadzane do obrotu dopalacze.*

Ponadto funkcjonariusze KMP w Legnicy uczestniczyli we wszystkich³⁸ trzech przeprowadzonych przez pracowników Stacji kontrolach w zakresie przeciwdziałania dostępności środków zastępczych (kontrole zostały przeprowadzone w 2019 r. w dniach: 17 czerwca, 18 czerwca, 19 grudnia). W odniesieniu do 2020 r. PPIS stwierdził, że w związku z zaistniałą sytuacją epidemiczną założenia dotyczące współpracy w tym zakresie z KMP w Legnicy nie mogły zostać zrealizowane.

Jak wskazał PPIS planowane na 2020 r. spotkanie z przedstawicielami Prokuratury nie zostało zrealizowane ze względu na ogłoszenie stanu epidemii, a proponowany zakres tematyczny miał objąć ogólną organizację współpracy w zakresie prowadzonych postępowań administracyjnych, a także przekazywania informacji do Stacji danych na temat zgonów, które były lub mogły być wynikiem zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną.

PPIS nie zawierał, jak również nie występował z inicjatywą zawarcia porozumienia wykonawczego określającego szczegółowe zasady współpracy w ramach *Porozumienia z 26 listopada 2018 r.*³⁹. Wyjaśnił, że podczas współpracy z KMP w Legnicy oraz organami prokuratury nie stwierdzono utrudnień oraz problemów, a także, że realizowana jest ona w zakresie wynikającym z *Porozumienia z 26 listopada 2018 r.*

2. Działania Stacji przejawiające się współpracą w zakresie środków zastępczych z innymi podmiotami zewnętrznymi realizowane były przez Sekcję Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia. Aktywność wspomnianej komórki organizacyjnej PSSE w tym zakresie polegała na prowadzeniu prelekcji w placówkach edukacyjnych oraz w jednym zakładzie pracy, a także dystrybucji materiałów edukacyjnych. W okresie objętym kontrolą: [1] w 2018 r. (od 21 sierpnia) zrealizowano 15 takich wydarzeń, w których wzięło udział łącznie 910 uczestników; [2] w 2019 r. w 32 wydarzeniach wzięło udział 2 035 uczestników, a [3] w 2020 r. w dwóch wydarzeniach wzięło udział 35 uczestników (ostatnie ze spotkań odbyło się 3 marca 2020 r.).

(akta kontroli Tom I str.7, 199-200, 305-323, Tom II str. 118-119, 126-127, 232, 241)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie działalność PPIS w zakresie współpracy z innymi organami w obszarze ograniczania dostępności nowych narkotyków.

³⁸ W okresie objętym kontrolą.

³⁹ Możliwość zawarcia porozumienia wykonawczego przewidywał § 6 ust. 2 *Porozumienia z 26 listopada 2018 r.*

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o *NIK*, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

- Wnioski
1. Prowadzenie postępowań administracyjnych zgodnie z wymogami kpa w zakresie informowania strony postępowania o niezalatwieniu sprawy w terminie.
 2. Przeprowadzenie weryfikacji zasadności pozostawania w obrocie prawnym decyzji PPIS Nr 990/18 z 3 grudnia 2019 r. w kontekście jej wydania m.in. na podstawie art. 27c ust. 6 ustawy o *Państwowej Inspekcji Sanitarnej*.
 3. Niewskazywanie czternastodniowego terminu płatności kar pieniężnych nakładanych w drodze decyzji na podstawie art. 52a ust. 1 ustawy o PN, którym z mocy prawa nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o *NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o *NIK*, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o *NIK* należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, grudnia 2020 r.

Kontroler
Jakub Mucha
Główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu
p.o. Dyrektor
Marcin Kaliński

.....
podpis

.....
podpis